

ГОМІН УКРАЇНИ

Х. РК ВИДАННЯ

№ 29 (426)

субота

13

липня — July

1957

Ціна одного примірника:

В Канаді — 12 ц.

В США — 15 ц.

«ГОМІН УКРАЇНИ» — СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТИЖНЕВИК
Видав. Видавничого Спільства «Гомін України» з обм. мор. в Торонто, Онт.
TORONTO, Онт. — КАНАДА — НЬЮ-ІОРК, Н.І. — США

«HOMIN UKRAINY» — UKRAINIAN WEEKLY
Published every Saturday by «Homin Ukrainy» Pblg. Co. Ltd.
140 Bathurst St., Toronto, Ont. — Canada — Tel.: E.M.Pire 6-4797

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE
DEPARTMENT, OTTAWA

Редакційна

Москва і Київ на тлі останньої ЧИСТКИ

Остання чистка на Кремлі відбулася з багатьох аспектів і з різних боків бачення. Нагадати хоча б, що жертвою ліквідації оброслого московським салом Нікіти впади самі росіяни і останній жид у президії ЦК КПСС Каганович, якого самі жиди, недавні відвідувачі СС-СР з США характеризували як запеклого російсько-большевицького шовініста. Відсунено від чести і залякано «реакціонерами та антипартиїною групою» саме тих, яких недавно величали «сортниками» Леніна і будівничими СССР — російської комуністичної імперії. Далі позбавлено державних і партійних почесних тит, які тому декілька років самі ліквідували ін-

Уповідомленні Центрального Комітету Комуністичної партії Советського Союзу заарховано до числа злочинів Молотова і товаришів, нібито, негативне ставлення їх до питань поширення прав інших республік, саботаж XX конгресу КПСС в пунктах побільшення і так голодних пайків, а також до присадибних податків за присадибні ділянки і мізерне майно. На радянському відеоскріні тепер клімат покладено, між іншими обвинуваченнями теж таке, що в Москві, оці московські шовіністи і тоталісти, були проти проголошеної Леніном «

Ленінградський ювілей у світлі документів

У загальному плані посилення російського шовінізму та піднесення провідної ролі „старшого брата“ в СРСР Москва 23. 6. ц. р. влаштувала гучне і крикливе святкування 250 років існування другого центру російського імперіалізму — міста Ленінграду. (кол. Петербург-Петроград). Перед тим 14-16 червня Москва влаштувала також святкування повенелення башкирського народу, яке мало офіційну назву: „400 років добровільного приєднання Башкирії до Росії“.

Переглядаючи всі статті московських газет і зокрема на Україні, ми не знаходимо ані слова згадки, що „вікно в Європу“ на Балтичному морі, яке „прорубав“ російський цар Петро І-ий, було фактично нищенням українського народу, а „Петербург“ в правдивому змісті слова був збудований на кістках засланих закордонних козаків. Історія будови та існування сучасного Ленінграду вимагає окремих і докладних студій українських істориків. У цій короткій статті дуже важко навести її з усіх сторін. Намаємо наміру в цій статті вступити в дискусію з московською брехнею про „зачинення“ Ленінграду, як „революційного“ центру, що ніби то „запалював на боротьбу проти царату та капіталістичного режиму в Росії“ всі народи СРСР.

Навіть російські джерела не спроможні заперечити, що Ленінград (тоді Петербург) був місцем нищення та знущання над забороненими на Балтичському побережжі синами українського народу, а будова Петербургу була одним із засобів повенелення і прибрання до московських рук України. Про те найбільше свідчать самі московські джерела, а зокрема „Учебник Російської історії“ С. Платонова.

Ща великий князь Іван III-ий у 1577 році задумував придбати для Росії-Московії фінські побережжя і збудувати там російські міста-кріпості, — пише „Учебник“ на стор. 160-й. Це саме за себе віддчить про прямування російського імперіалізму загартувати чужі землі та збудувати, так би мовити мостовий причілок на берегах Балтичного моря, щоб вести імперіалістичні війни проти Скандинавії та інших

країн Середньої Європи. „За царя Олексія Михайловича, — далі читаємо в „Учебнику“, — А. Л. Ордин-Нащокин дуже переконував царя продістатися на Балтичське побережжя і збудувати там

нашого європейського кореспондента

Кремль добирається до німецьких церков

Політика Москви у Східній Німеччині була досі досить ліберальною і зовсім віддаленою від політики в іншій частині країни. У окупованих зонах могли користуватися багатьма свободами, ніж у західній частині. Польщі, Мадяриці, Румунії, не кажучи про українців, грузинів та інших національностей. У жодній сателітській країні не можуть сьогодні існувати якісьбудь інші, крім комуністичної, системи. Східній Німеччині належить політичному статусу, який до сьогодні належав ЦДУ-Ост (як і в Західній Німеччині). Найбільш партійно і творить на політичній сцені з кількома меншими партіями федеральний ЦДУ та ліберальна ДП. В Східній Німеччині могли ще донедавна діяти католицька та євангелістська Церкви.

Поручаємо
СПЕЦІАЛЬНІ МОЛОЧАРСЬКІ ВИРОБИ
із законом хороненням знаком

М-С Молочарська С-ка
З ОБМ. ВІДПОВ.
1212 MAURY ST. — TORONTO — Tel. RO 6-6711

ПЕРША В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

Rogers Dairy

459 ROGERS ROAD — TORONTO, ONT.
ROger 9-7193
ДОСТАВЛЯЄ ДО ДОМІВ, КРАМНИЦЬ
І РЕСТОРАНІВ
ВИСОКОЯКІСНЕ МОЛОКО, КВАСНУ СМЕТАНУ,
СИР І ІНШІ МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ

STYLETEX

<

Про все й звідусіль

Варшавська „Трибуна Люду“ помістила допис з відбутого засідання сеймової комісії, на якому обговорювали справу виниру справедливості в Польщі. Наводили там різні приклади, коли за касове манко 300 зод. суд засудив розтрятника на 4 роки ув'язнення, а за нестачу в кількох сотень тисяч — на півтора року. Не має нічого дивного: той, хто привласнив 100-200 тисяч золотих напевно є членом партії, а такі „заслугують“ на полегшув'.

На місце звільненого приватного ремесла в Польщі, за прикладом Москви, впровадили кооперативні праці. „Тигоднік Господарчи“ пише про них: „В кооперативах маємо багато прикладів недолугості, марнотрастива і злочинного господарства. Нагадал ці установи не здали іспиту“. Багато працівників згадує крадіж часи, коли мали свої власні підприємства. Мізерні заробітки впливають на видатність праці.

Передусім — комуністичні кооперативи, як про це ми вже писали, не є кооперативами. Є це замасковані державні підприємства, в яких робітники мусять працювати в невільничих умовах на

всевладного капіталіста — державу. Гей. Франко, промовляючи в Білбасі, ствердив, що багато людей обвинувачує еспанський уряд в нищенні демократії. „Те, що ми насправді нищимо, є фальшивою демократією. Ми розуміємо демократію, як правдиву участь людини в державних справах. Ця участь виявляється в праці наших громадян у самоврядуванні, родині і синдикалах. Відкидаємо рішуче ту демократію, яка є лише знаряддя експлуатації“.

Москва час від часу

дан Гаврилишин

Я був за залізною заслоною

Конференція світової асамблеї молоді

Конференція відбулася в ратуші Шиннеберг. Конференція виглядає імпортно. На залі біля 300 депутатів від 65-ох країн і пів сотні обсерваторів з різних країн міжнародних організацій, агентств, дипломатичного корпусу тощо. Сидять поміж чорними кріслами перед кожним національним прапором з назвою країни. Кожний делегат має слухавки і перед ним радіо-селектор, на якому може вибрати і почути симультанний переклад кожної промови на англійській, французькій, іспанській або німецькій мові.

На відкритті говорить д-р Берлін, заступник генерала в Берліні, президент координаційного комітету німецької молоді, президент сенату міста Берліна.

Всіх промов поділено на дві частини. Сьогоднішня молодіжна промова була провідна.

Продовження із ч. 28.

за декілька років керувати світом, рішати про його долю. Світова Асамблея Молоді, маючи широкі зв'язки з молоддю більшості країн світу, має колосальні можливості впливати на формування поглядів молоді, допомагати молоді, привчати до міжнародної співпраці, викристалізувати вселюдські ідеали... Молодь є справжньою рушійною силою в житті народів і тільки вона може в майбутньому забезпечити існування індивідуальної і групової свободи... Ми (німці) в недавньому минулому зробили багато помилок, але тепер хотіли б їх направили, зреабулітувати і разом з вами (делегатами) пробувати творити новий світ, новий правопорядок".

Німці, щоб підкреслити своє зами

Л. В. Авгуренко

Кінець „колективного керівництва“

Навіть, коли б це не були перші дні вакаційної нудоти 1957 р., але розгар політичного сезону, то й тоді політична бомба, яка вибухла в Москві в формі комюніке пленуму ЦК КПСР в дні 3 липня ц. р., стріпнула б світ з неменшою силою. Повідомлення про замутних розмірів чистку в кремлівській верхівці ледве чи могло б найти суперництво в якійсь іншій події, що переросла б його вагою. Усунення від впливу на хід подій у СРСР найголовніших філярів сталінської системи — це вже не пропаганда, й не „більшевицькі трюки“. Це факти, що творять історію.

Велетенське враження від цієї події залишається й тоді, коли пригадаємо собі, що це властиво не є ніяка несподіванка, що такий розвиток передбачувався в ряді статей у „Гомоні України“. І коли б ми хотіли нині пояснити, як це сталося, що всупереч голосній рекламі про колективне керівництво одна половина президії ЦК КПСР політично ліквідує другу, а пленум ЦК одностайно схвалює акт, не дивлячись на вперте заохочування до дискусії, — то ми мусили б повторити те, про що вичерпно писалося в нашій газеті від часу смерті Сталіна. А квінтесенцією цього писання було твердження, що осередок влади СРСР знаходиться тепер в мар-

шалаських кругах армії з Жуковим, як центральною особою. Саме такий погляд наказував нам від самого початку оцінювати легенду про т. зв. колективне керівництво як обман. Всяке колективне керівництво — це не тільки група людей

СПОРТ

ПОДВІЙНИЙ ШАХОВИЙ МИСТЕЦЬ

Недільний англомовний торонто-ський щоденник "Телеграм" від 30 червня помістив довшу замітку про перемогу українця Дмитра Кулика в шахових змаганнях за першість Торонта. Керівник ланки шахів в СТ. України Дм. Кулик є організатором усіх шахових імпрез в цьому товаристві. Його перемога в силібно обсяженому турнірі, в якому взяли участь 34 учасники зас-

лугує на відмічання. Він здобув не тільки мистецтво Торонта, але також трофей М. Баклея з Ошави за найкращу партію, розіграну з д-ром Вінгертоном. Друге місце займав мадярський шахіст Геза Фустер.

Дм. Кулик — народженець Лемківщини, нині 33-літня людина, ентузіаст королівської гри в шахи. У турнірах за українське мистецтво Торонта він здобув в 1956 році 2-3 місце, а в 1957 — 1-е.

УКРАЇНСЬКІ КОМАНДИ У ЗМАГАННЯХ ЗА ПЕРШІСТЬ НАЦ. ЛІГІ

Змагання 4-го липня між Трибуном та силіною Гунгарією закінчилися високою перемогою Трибуна. В. Приципак був героєм змагань. Він стріляв персонально п'ять голів до воріт Гунгарії, а шостого Деніс. Разом Тризуб заграв шість разів м'яча до воріт мадярів. Коли пригадати, що попередні змагання з Україною закінчили

Советська наука в очах західного світу

Нещодавно (12. 5. 1957) в телевізійній програмі „О-елі форум“ відбулася дискусія, чи радше виміна думок щодо опрацювання злив атомних і водних бомб. У дискусії брали участь проф. Лівінгстон та д-р Прайс, представляючи неофіційно науковий світ Америки. Проф. Лівінгстон твердив, що москалі доганяють Америку в науці і рішуче домагався підписання міжнародного договору в справі заборони вживання атомних бомб, що було б першим кроком до загального обмеження зброєнь. Коли б москалі перемогли Америку, тоді вже було б записно перегорювати з ними. Зовсім подібні думки висловлював теж і д-р Прайс. Він наводить вихід і рятують в Об'єднаних Націях, які повинні стати законодавчим і виконавчим (по ліційним) органом порядку в світі. Мій іншим він твердив, що Америка має покинути більший запас атомних бомб. Він не думає, щоб людство було зовсім знищене не в атомній війні, але нпр. половина населення Америки та половина промислової спроможності пропади б. Про ІСВМ (міжконтинентальні балістичні стрільня) він висловився, що ця зброя не є небезпечна, коли не буде кидати на тисячі миль віддалені атомні бомби, тільки як звичайні, хоч би і як сильно вибухові ладунки. Це буде звичайна, тільки далекосягала гармата великого калібру. Оборона проти ІСВМ можлива при допомозі радару. Гін озброєння обох сторін має всі признаки самогубства.

Оба ці вчені вик

Оком репортера

Повернемось

Лани при автостраді

Поетично — це могло б називатися: „Сіра стьожка шосе безупинно навивається на осі коліс“, але насправді я знаю, що шосе не може навиватися на колеса авто. Я ж бо знаю, що те, по чому посуваються із швидкістю кількадесяти миль на годину дві тонни моєї автомашини, це ніяка стьожка, але два цілі асфальтово-цементові полотна, високі силосні споруди модерних фарм, довгі ради кабін і мотелів, мости понад шосе, бічні шляхи попід автострадою, зелені стіни лісів, і поля, поля, поля... Безмежні поля, на яких видно вже й подекуди копи скошеного тракторами сіна, широкі лани пшениці. Такі самі лани я бачив вже стільки разів у різних країнах, не лише в Америці чи Канаді, з вікна вагону, з авто, з запряженого у пару коней воза...

Це також було в липні

Зараз, зараз — це ж було також якраз в таку саму пору: по полях видніли довгі, безмежні, сягаючи обрії пшеничні лани... Це ж був також липень. Так, липень пам'ятного 1941-го року. Це було тиждень, чи

два, після цього важкого в події дня 22-го червня 1941, коли нас, групу людей розвіяних подіями воєнної завірюхи, закинула доля у маленьке, загублене серед лемківських гір містечко недалеко Сяну.

Ще в неділю, кілька годин після того як з відкритого гучномовця радіоприймача прогук плаксивий голос Молотова, що нарікав на те, як „враг напав на нашу родину“, після того як над лемківськими горами прогуд

ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО

Рік III. № 14 (44)

13 липня 1957

Торонто

Д-р А. Княжиский

Маркіян Шашкевич на фоні своєї доби

*) Тому й ясно, що поетові викидаються тільки жалюгідні образи природи, а з ними в ідеальній гармонії стоїть настрої поета: „Весело ми з тов судьбов тай з тими лісами, Мило ми з буйним вітром, з блудними марами, Студеная тая доля к серденьку припала” (Сумрак вечірній) Навіть ясні картини, що їх бачить поет, не можуть розвіяти його горя. Тому він мусить кинути в вічі своєї долі тільки проклин (Лиха доля). Не може зіграти з чола Маркіяна важкої хмари суму згадка про безжурне дитинство. Воно мріє у спогаді як те, що пропало на віки. Тоді ця згадка ще більше болюча: „Шуми, вітре, шуми буйний

— тема з доби опришківства. („Олена”). Та за цим серпанком власної фантазії все ж є щось, чого однак не може доглянути око Маркіяна. Те щось мусило бути ясне, величне й радісне. Тому й рад втекти в це неясне, але безумовно справжнє минуле: „Заспіваю, що минуло, Передвіський згану час, Як весело колись було, Як то сумно нині в нас!” Та розгадка цього „чогось” Мар

Мистецька частина VIII Зустрічі

Як щороку, починаючи з 1950-р. 30 червня ц. р. відбулася в Торонті чергова, традиційна вже для нас, Зустріч українців Америки і Канади на площі Всеканадської Національної Виставки.

У програму дня Зустрічі, крім привітальних промов-доповідей, входить розвагова мистецька частина, яку разом започаткували виступи — пописи окремих мистецтв Юного СУМ-у з Ст. Метерніса і Торонто. Сюди входили: вільноручні вправи, гуртові танки, збірні декоративні, острівне сольо, хоровий хор (диригент: проф. Л. Туркевич) та хореографічний ансамбль Оленів Гердан. Хоч виконавці, як вже згадано, були різні, але всі мали „мистецьку“ раду приглядальні й прислухувалися ми до їхнього виступу й зауважували, що тут, то там галаманти, наших наступних працівників мистецького життя.

Двогдинну офіційну частину Зустрічі прослухали, як, так скажу, в перерву між мистецькою програмою, яку продовжували відомі вже виконавці. В лінійках: „Моя Україно“ — С. Віленського та „О, слово рідне“ — О. Бобикевича звернула на себе увагу наша молода аудиторія співачка Соня Сахно, що після кількох виступів („Гуцулка Ксеня“ і „Шарік“) набрала сценічної й голосової певності та володіє багатим голосовим матеріалом, над яким, видно, працює. Та треба заохотити її до дальшої роботи, щоб

м. ін. позбулася

Москва і Київ на тлі останньої чистки

(Закінчення із стор. 1)

щодо виступу Кальченка і викрити ініціаторів та організаторів тієї московської провокації з виразним наświetленням ролі Кагановича і Хрушова в Україні.

Із слів Л. Кальченка видно, як то свого часу Каганович, а далі ті всі, нині відставлені політики „дбали” про „тісну єдність і дружбу”. Чому піднято справу вирізання української інтелігенції і провідних людей саме тепер? Піднято її Хрушовим і його партійно-військовою клікою тому, бо Хрушов почувається непевним між наростаючою шовіністичною клікою, зложеною з членів партії та воен-

щини та скріпленням антиімперіалістичним і самостійницьким фронтом поневоплених народів.

Тимчасово переможна кліка поставила справу так. Раз, антипартійна група працювала проти „тісної єдності і дружби”, то ми докажемо, як це виглядає справжньою „тісною єдністю і дружбою”. Цю справу оформлено в такій переспіваній рефрен: „воли були проти поширення прав союзних республік у СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОГО І КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ та в сфері законодавства проти піднесення РОЛІ МІСЦЕВИХ РАД У ВИКОНАННІ ЦИХ

ЗАВДАНЬ”. От і все. Значить, коли говорити на зрозумілій мові, то спір між кліками на Кремлі йшов не в площині дати Києву чи іншим столицям поневоплених народів більш політичної пражу, права, хоча сповідної самостійної держави, але тільки в площ